

ACC. NR. M. 9923: 1-4.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Gustaf Carlsson,
Härad: Södra Tjust. .... Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. .... Berättat av: .....
Uppteckningsår: 1946. .... Född år ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar 1) Årsmärken för jordbruket; *mårkeslogen, fäfan, v i derleten* Sid. 1-2.
2) Seder och bruk, som sättes i samband *användagen*
och med Staffan. " 3-4.

(Vad som på följande sidor upptecknats har inte berättats av en enda person, utan upptecknaren har här- hört ett talesätt då, ett annat då, och av olika personer. Somliga talesätt kan anses vara ganska allmänna, som ex. Erik ger ax etc., Grön jul osv.)

Skriv endast på denna sida!

M. 9923:1.

Sid.1.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Härad: Hallingeberg.
Socken: Berättat av:
1946. Född år i

Svar ang. Årsmärken för jordbruket.

Om snön i advent lade sig tung och "bylig" på skog och dyl. skulle det bli ett "byligt", fruktsamt skördeår.

Slaskade det Andersdagen blev det kallt i jul. Var det däremot kallt Andersdagen blev det slask i jul.

Grön jul ger vit påsk eller julesommar och påskevinter, är ett ofta ännu förekommande talesätt.

Om solen juldagen blott sken fram så lång stund som det tar för en ryttare att kasta sig upp på en häst, så bådade det gott år. Och ju länge solskensstund, ju bättre ansågs det förstås vara.

Kunde hönan dricka takdropp Kyndelsmässodagen så kom oxen att dricka i skvalbäck på vårfrudagen. Detta var en tyda på tidig vår.

Frös det natten till gamla vårfrudagen (den 6 april) kom det att frysa i fyrtio nätter framåt. Därmed ansågs det bli en sen och ogynnsam vår.

Pingsdagsregn var som etter på jorden.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9923:2.

Sid.2.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av:
Uppteckningsår: 1946. Född år i

Forts. om "Årsmärken etc."

Om Erik bar ax kom Olle med kaka.

Maj våt och kall fyller bondens lada all.

En våt maj ger mycket smör, brukade en gammal man yttra för C;a 30 år sedan.

Satt första sädesärlan man såg vid gården om våren högt så skulle det betyda, att linet kom att bli högt (klåkt).

Om skatorna bygger boet högt upp i toppen på trädet betyder det att de vill skydda sig mot takdropp; det blir en våt försommar. Bygger skatorna däremot lågt ner i trädet blir det en torr försommar ty då riskerar de inte takdropp i boet medan de ruvar och föder upp ungarna.

Aprilasnö är så gott som fåragö (fårgödsel), är ett talesätt.

Juni våt, det är något som bär åt, har även hörts yttrats av gamla lingar.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 3923:3.

Sid.3

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Socken: Hallingeberg. Berättat av:
Uppteckningsår: 1946. Född år i

Svar ang. Seder och bruk, som sättes i samband med Staffan.

Den i frågelsitan omtalade Staffanritten syns inte ha varit bruklig i trakten. En sed som kappkörning från kyrkan juldagsmorgonen syns ha förekommit längre tillbaka (Möjligen in på 1870-talet) men för mera avlägset boende från kyrkan var vägen för lång för intensiv tävlan och torde i varje fall inte ha varit allmän. Främst var det väl friskusar bland bönderna med goda hästar, som ägnade sig åt kappkörningen.

Att mocka i grannars ladugård var en sed för längre tillbaka. Det skulle utföras tidigt annandagsmorgonen innan husfolket i gården vaknat och i hemlighet. Som det var vanligt att endast de allra nödvändigaste göromålen utfördes under julhelgendagen mockades det ej ordentligt denna dag utan gödseln endast föstes undan i en hög. Mockningen annandagens morgon var därför ganska omständigt knog. Kunde det sedan i samband med arbetet göras något mera oskyldigt upptåg var det vanligt. Som det emellertid även var en sed att den som mockat skulle efter utforskningen vem personen i fråga var bli

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9923:4.

Sid.4.

Gustaf Carlsson

Landskap: Småland. Upptecknat av: .....
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum. ....
Socken: Hallingeberg. Berättat av: .....
Uppteckningsår: 1946. Född år ..... i .....

Forts. om Seder och bruk etc.

bjuden till gården på traktering någon av de följande helgdagskvällarna fick ofoget inte bli för grovt, ty då uteblev säkert bjudningen. Med tanke på den efterföljande bjudningen var också gårdar där det fanns ungmör mest frekventerade då det gällde annandagsmockningen.

Några andra seder i detta sammanhang känner inte upptecknaren till.

Varken kappkörning eller mockning har heller haft något namn förknipat med Staffan, men det är möjligt att de har samband med Staffanfirande, som förekommit på andra håll.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!